

Vær og vekst 2018

Hans Stabbetorp¹, Anne Kari Bergjord Olsen² & Per Møllerhagen³

NIBIO ¹Korn og frøvekster, Apelsvoll, ²Korn og frøvekster, Kvithamar, ³Grøntproduksjon, Apelsvoll
hans.stabbetorp@nibio.no, per.mollerhagen@nibio.no

Middeltemperaturer og nedbør i veksttiden

Vær- og vekstforholdene i 2018 vil bli husket lenge. Etter en snørik vinter, særlig på Nord-Østlandet, fikk en over store deler av landet en tørkesommer, misvekst og en krisestemning som ikke så lett kommer til å gå i glemmeboken. En må helt tilbake til 1947 for å finne noe tilsvarende, men 1947 og 2018 var på mange måter nokså forskjellig. Det kommenteres mer seinere i artikkelen.

Været er avgjørende både for våronnstart og hvordan de ulike vekstene utvikler seg gjennom sesongen. I tabell 1 er ført opp middeltemperaturen for månedene mars til september for en del viktige jordbruksdistrikter, og i tabell 2 er nedbøren i veksttiden for de samme stedene gjengitt. Det understrekes at særlig nedbøren kan variere mye innen distriktene da lokale byger kan gi store forskjeller.

Østlandet

Været på ettervinteren og tidlig vår kan ha mye å si for starten av vekstsesongen. Vinteren 2017/2018

var meget snørik, spesielt på Nord-Østlandet var det store snømengder, og snøen ble liggende lenge da mars og begynnelsen av april var langt kaldere enn normalt. Helt sør i Østfold var det imidlertid snøbart i februar, og det relativt kalde været i februar og mars (tabell 1) førte til at en fikk noe tele i dette området. Det ble ikke noen tidlig våronnstart, men i begynnelsen og i midten av mai foregikk våronna omtrent samtidig på hele Østlandet. Det vil si at områder som normalt er tidlige, hadde sein våronnstart, og områder som normalt er seine, hadde en heller tidlig våronnstart i 2018.

Mai måned ble den varmeste mai måned som er registrert i Norge. På Apelsvoll lå middeltemperaturen hele 6,1 grader over normalen for 1961-90, og det er hele 2,5 grader høyere enn det som en noen gang har målt tidligere. På Ås var det 4,7 grader varmere enn normalt. Mai var nedbørfattig over hele Østlandet med bare halvparten av normalnedbør.

Juni fortsatte med varmt, godt vær med temperaturer omtrent 2 grader over det normale. I juni kom det en del regn, men mye var lokale byger. Ås fikk mer nedbør enn normalt i juni, men det skyldes et

Tabell 1. Middeltemperatur for månedene mars-september 2018 og normaltemperatur i ulike geografiske områder

Måned	Apelsvoll		Ås		Landvik		Særheim		Kvithamar	
	2018	normal 1961-90	2018	normal 1961-90	2018	normal 1961-90	2018	normal 1961-90	2018	normal 1961-90
Mars	-5,3	-2,5	-3,5	-0,7	-1,2	1,0	0,2	2,4	-2,8	0,1
April	3,5	2,3	5,2	4,1	6,8	5,1	7,2	5,1	5,5	3,6
Mai	15,1	9,0	15,1	10,3	14,9	10,4	13,6	9,5	13,2	9,1
Juni	16,0	13,7	17,0	14,8	17,0	14,7	13,2	12,5	11,9	12,4
Juli	20,7	14,8	20,5	16,1	20,3	16,2	16,4	13,9	17,7	13,7
August	14,7	13,5	15,5	14,9	16,1	15,4	14,5	14,1	13,8	13,3
Sept.	11,1	9,1	12,2	10,6	12,9	11,8	12,0	11,5	11,4	9,8
Mai-sept.	15,5	12,0	15,9	13,3	16,2	13,7	13,9	12,3	13,6	11,7
Varmesum	2377	1810	2434	2051	2488	2107	2132	1893	2079	1793

lokalt, voldsomt regnskyll på 40-50 mm. De søndre delene av Østfold og Vestfold fikk bare ubetydelig med regn, Øsaker i Østfold hadde f.eks. bare 23 mm nedbør denne måneden.

Det varme, tørre været fortsatte i juli. Østlandet hadde temperaturer som lå 4 til 6 grader over det normale, og nedbørmengdene var under halvparten av det som er vanlig. Tallene for august (tabell 1 og 2) er mer «normale», men også i denne måneden var det varmere og tørrere enn det som er vanlig. September hadde høyere temperatur enn normalt. I september kom det regn, noe mer enn normalt, men kanskje ikke nok til å rette opp det store nedbørunderskuddet som var opparbeidet i løpet av sesongen.

Middeltemperaturen for vekstsesongen mai-september lå hele 2,5 til 3,5 grader over normalen for 1961-90. Her må en imidlertid huske på at i løpet av et par år vil en få nye normalverdier som vil gjelde for perioden 1991-2020. I den nye normalen vil temperaturen i vekstsesongen ligge i størrelsesorden 0,5-1,0 grader over nåværende normal. Varmesummen på Østlandet i vekstsesongen lå hele 400 til 550 døgngader over det som er vanlig.

Sørlandet

Vekstsesongen på Sørlandet skiller seg ikke så mye fra forholdene på Østlandet. Det var betydelig varmere og tørrere enn normalt, men utslagene var kanskje ikke så store som på Østlandet. Alle månedene i vekstperioden mai-september hadde temperaturer

over det normale, og det var spesielt varmt i juli. Nedbørsforholdene på Sørlandet på forsommeren var noe bedre enn på Østlandet, men med en meget varm juli og samtidig minimalt med nedbør i samme måned, så ble det ekstremt tørt også her. I august kom det bra med regn, og spesielt i september kom det mye nedbør, men det var for sent til å rette opp årsveksten. Landvik har også middeltemperatur mai-september og varmesum betydelig over normalen, i samme størrelsesorden som på Ås.

Sør-Vestlandet

Etter en særdeles regnfull og vanskelig vekstsesong i 2017 startet vekstsesongen meget bra i dette området. Temperaturen i vårmånedene og forsommeren lå over det normale, og det kom bra med nedbør i mai. Juli var varm også på Sør-Vestlandet, og med noe nedbørunderskudd både i juni og juli så fikk en kjenne litt på tørken også her. Temperaturen i de to siste vekstmånedene lå litt over det normale, og en fikk langt mer regn enn det en kunne ønske seg, spesielt i september. Det var 25 dager med nedbør i september, og en del jorder ble stående under vann.

Midt-Norge

Det var betydelig varmere og mindre nedbør enn normalt i mai. Juni var kjøligere enn normalt, og med relativt bra med nedbør ble en ikke så preget av tørke. Også her var det relativt varmt i juli, men hele 3 grader under temperaturene på

Tabell 2. Nedbør for månedene mars-september 2018 i ulike geografiske områder og potensiell fordampning på Kise (Nes på Hedmark)

Måned	Nedbør, mm										Fordamp., mm	
	Apelsvoll		Ås		Landvik		Særheim		Kvithamar		Kise	
	2018	1961-90	2018	1961-90	2018	1961-90	2018	1961-90	2018	1961-90	2018	1961-90
Mars	19	29	23	48	61	85	36	80	41	55		
April	39	32	30	39	45	58	39	60	52	50		
Mai	24	44	34	60	61	82	68	70	32	53	78	64
Juni	56	60	86	68	77	71	47	75	49	68	102	85
Juli	22	77	29	81	4	92	42	95	24	95	108	82
August	64	72	55	83	94	113	180	125	165	87	69	66
Sept.	85	66	129	90	214	136	257	160	158	113	43	40
Mai-sept.	251	319	333	382	450	494	594	525	428	416	400	336

Østlandet. Både august og september var relativt varme, og det kom mye nedbør disse månedene. Både middeltemperaturen for mai-september og varmesummen lå godt over det normale også for Kvithamar.

Fordampningstallene fra Kise viser at fordampingen lå langt over det normale i de tre første vekstmånedene og omtrent på det normale i august og september. Det er jo naturlig med de høye temperaturene i både mai, juni og juli. Høy fordampning og lite nedbør ga de med vanningsanlegg store kapasitetsproblemer, men tørkeskadene ble tross alt redusert for de som hadde mulighet for vanning.

Sammenligning med tidligere tørkeår

I tabell 3 har en ført opp temperatur og nedbør i vekstsesongen for Apelsvoll i en del utpregete tørkeår på Østlandet. Det som skiller den siste sommeren fra de andre tørkesommerne, er at temperaturen i de 3 første vekstmånedene var vesentlig høyere i 2018. På Nord-Østlandet kom det en del nedbør i juni, men både mai og juli var meget tørre. Lengst sør på Østlandet kom det, som tidligere nevnt, svært lite regn også i juni. Tørken på forsommeren ble nok verre i 2018 enn i 1947. Det var kjøligere i juli, og det kom relativt bra med regn denne måneden i 1947. I 1955 og i 1959 kom det også svært lite nedbør på forsommeren, men da var temperaturen mye lavere enn i 2018. Tørkeårene 1976 og 1992 hadde ekstremt lite nedbør i mai og juni men bra med regn i juli, og det bidro til å rette opp noe på tørkeskadene.

Det som gjør at 1947 er blitt husket som det ekstreme tørkeåret, er at i tillegg til en varm og tørr sommer

så kom det ekstremt lite med nedbør om høsten. Det kom ubetydelig med regn både i august, september og oktober, og det resulterte i tomme dammer og brønner, og det måtte hentes vann fra spesielle iler, oppkommer og større vann og sjøer utover høsten og vinteren.

Vekstforholdene for korn

Østlandet

Høstkorn

Forholdene for såing av høstkorn var meget vanskelige høsten 2017 på grunn av mye nedbør i både august og september, og det ble sådd langt mindre enn vanlig. Etableringen var heller ikke optimal under de fuktige forholdene. En relativ lang vinter og kjølige og litt tørre forhold på våren ga en treg vekststart for høstkornet. En del areal ble sådd om. Arealprognosen for høstvetete i 2018 ligger på bare 77 000 dekar, og for rug og rughvete er det antatt at arealene blir på 35 000 dekar. Under normale forhold har de høstsådde vekstene et bedre utviklet rotsystem fra våren enn vårkornet, men noe svake planter fra våren og en treg start førte til at veksten aldri tok seg skikkelig opp. Den svært varme perioden i slutten av mai var heller ikke gunstig for høstkornet som ble noe tørkestresset.

Det ble observert gulrust i noen åkre, men angrepet utviklet seg ikke særlig dette året. En del rakk å sprøyte for bladfleksjukdommene, men de tørre vekstforholdene ga lite sjukdomspress. Noen høst-kornåkre med gode fuktighetsforhold ga bra avlinger, men stort sett ble avlingene av høstkorn middelmådige dette året.

Tabell 3. Temperatur og nedbør i mai-oktober i en del utpregete tørkeår på Apelsvoll

	1947		1955		1959		1976		1992		2018	
	Temp.	Nedb.	Temp.	Nedb.	Temp.	Nedb.	Temp.	Nedb.	Temp.	Nedb.	Temp.	Nedb.
Mai	12,6	11	6,1	60	9,8	14	10,0	18	12,4	12	15,1	24
Juni	15,3	33	12,6	18	13,8	26	13,7	24	16,0	15	16,0	56
Juli	16,9	61	18,9	31	16,6	46	16,3	81	14,5	89	20,7	22
Aug.	18,7	1	17,0	29	16,0	29	15,3	29	12,3	87	14,7	64
Sept.	12,2	36	10,9	67	10,7	19	7,2	54	9,4	62	11,1	85
Okt.	4,7	3	4,0	46	4,4	64	3,2	111	1,4	44	5,7	42
Mai-sept.	15,1	142	13,1	205	13,4	134	12,5	206	12,9	265	15,5	251

Vårkorn

Det ble ikke noen spesiell tidlig våronnstart. Snøen lå lenge på Nord-Østlandet, men det tørket fort opp, og varmt, tørt vær i mai ga gode våronnforhold. I begynnelsen av mai var våronna i gang over hele Østlandet. Det ble imidlertid snart i tørreste laget noen steder, særlig på Sør-Østlandet. Det ga ujamn spiring og dårlig etablering i en del åkre. På Nord-Østlandet kom det noe mer nedbør i juni, og noen vannet tidlig for å få bedre spiring og vekst. Tidlig vanning har imidlertid lett for å gi skorpe og dårlig struktur i topplaget.

Med bakgrunn i tellingen av luseegg på hegg var det risiko for angrep av bladlus i en del områder. En del tok med noe insektmiddel ved ugrassprøytingen. Det var nok en del lus på et tidlig stadium, men selv om det ble varmt og tørt så utviklet ikke angrepet seg.

Sesongen ble selvsagt sterkt preget av den vedvarende tørken. På Nord-Østlandet kom det en del regn i juni, men det varme været ga uttørring og vedvarende vanningsbehov. Der det ikke var mulighet for vanning stoppet veksten mer eller mindre opp. Spesielt lengst sør på Østlandet ble det tørt. Den nedbøren som kom, førte til en del etterspining på partier med dårlig spiring om våren og også til nydanning av buskingsskudd. Da det varme været og tørken fortsatte i juli stoppet også de nye skuddene opp. Etter en brukbar førsteslått på engarealene kom det ingen gjenvækst, og det ble stor bekymring for førsituasjonen. Da det etter hvert ble tydelig at det mange steder var små muligheter for lønnsomme kornavlinger, var det mange som valgte å slå kornet til grovfôr. Det er anslått at opp mot 100 000 dekar kornåker ble høstet til fôr.

Delgjødsling og soppbekjempelse var i de fleste tilfeller lite aktuelt, og mange kornprodusenter så bare fram til å få avsluttet sesongen og ta fatt på såing av høstraps og høstkorn for en ny sesong. På leirjorda var det store arealer hvor det var nærmest null i avling, og en del areal forble uhøstet. På siltjord og råmesterk jord var forholdene bedre, men også på denne jorda ble det altfor tørt i 2018. Høstingen startet tidlig, og mye av treskingen var unnagjort under gode forhold før midten av august. En del korn ble høstet med vanninnhold godt under 15 %. Det ble lave tørkekostnader i 2018, men hl-vektene var lave på grunn av mye små og lette korn. Det var mer enn vanlig med spillkorn som spirte på jordene etter tresking.

Når avlingsnivået er lavt, vil som regel proteininnholdet bli høyt. Hveten hadde meget høyt proteininnhold, men mye ble likevel avregnet som fôrhvete på grunn av lav hl-vekt. Det ble store forskjeller i avlingsnivå i 2018, fra 0 til 500/600 kg pr. dekar. Prognosen som ble utarbeidet i september anslår en midlere dekaravling for korn på 255 kg. En må helt tilbake til tørkeårene 1975 og 1976 for finne tilsvarende lave avlinger, men da lå det generelle avlingsnivået langt lavere enn dagens.

Olje- og belgvekstene fikk en like dårlig eller kanskje enda dårligere sesong enn kornet. En stor del av disse vekstene dyrkes i områdene som ble sterkest rammet av tørken. Det er økende interesse for dyrking av gode vekselvekster i korndyrkinga. Spesielt ser det ut som arealene av åkerbønne og erter øker. Oljevekstene blir sådd grunt og med tørt, varmt vær i mai ble det fort tørt i overflaten og mye ujamn og dårlig spiring. Åkerbønnene og ertene hadde langt bedre spiring, og så til å begynne med ganske bra ut. Både åkerbønne og raps har pålerot og bra rotsystem, men utover i sesongen stoppet veksten opp. Åkerbønnene er normalt langvokste, men ble meget korte denne tørkesommeren, enkelte åkre så korte at det var problematisk med treskinga. Ertene så ut til å tåle de tørre og varme forholdene bedre enn åkerbønnene. Flere av åkerbønnesortene har lang veksttid og blir ofte høstet meget seint, men i 2018 var det meste tørt og i hus i løpet av første halvdel av september.

Med frykt for mangel på grovfôr ble korndyrkerne oppfordret til å ta vare på halmen på arealene der det var noe å ta vare på. Det ble presset en god del halm til fôr, og det vil avhjelpe grovfôrsituasjonen denne vinteren.

Det er svært mange som har søkt om erstatning for avlingssvikt på grunn av klimaforholdene denne sesongen. Ved søknadsfristens utløp den 31. oktober var det kommet inn hele 14 400 søknader. Det er over en tredjepart av de som søker om produksjonstilskudd. Tørken vil ramme veldig ulikt. Det gjelder tørkesterk/tørkesvak jord, ulike vekster, lokale byger, muligheter for vanning m.m. Det er de sørligste områdene på Østlandet som er hardest rammet, og korn ser ut til å komme dårlig ut. I Østfold og Akershus har 80 % av de som dyrker korn søkt om erstatning for avlingssvikt. I fylkene Vestfold, Buskerud og Oppland har over 65 % av korndyrkerne søkt om erstatning. Situasjonen ser ut til å være litt bedre i kornfylket Hedmark. Her har litt over 40 % av korndyrkerne søkt erstatning for avlingssvikt.

Midt-Norge

Våren 2018 ble en liten tålmodighetsprøve for flere bønder som måtte vente litt lenger enn normalt på at telen skulle slippe taket og jorda skulle bli lagelig for jordarbeiding. På Kvithamar ble det registrert minusgrader ved 20 cm jorddybde helt til 25. april. Men da telen endelig gikk, steg temperaturen i jorda fort, og i første halvdel av mai var det stor aktivitet ute på åkrene. Noen måtte vente lenger enn andre på at jorda skulle bli lagelig, spesielt på områder med tyngre jordarter, men jevnt over ble nok ikke våronna så mye mer enn vel ei uke seinere enn normalt. Høstkornet hadde overlevd vinteren bra, men temperaturer godt over normalen fra siste halvdel av april og utover i mai (tabell 1) resulterte i dårlig busking og relativt tynne åkre. Også for det vårsådde kornet ble forholdene for busking dårlige, delvis på grunn av høy temperatur, men like mye som følge av mangelen på nedbør.

I likhet med Østlandet ble det også i Midt-Norge mangelen på nedbør som etter hvert utgjorde den største utfordringen for kornåkrene. Midt-Norge ble ikke like hardt rammet av tørke som Sør-Norge, men spesielt på tørkeutsatte jordarter kunne man flere steder se at mangelen på nedbør resulterte i både dårlig oppspiring og vekst. Nedbørmengdene ved klimastasjonen på Kvithamar for mai, juni og juli var henholdsvis 40, 28, og 75 % lavere enn normal månedsnedbør (tabell 2). Generelt sett var nedbørmangelen større jo lenger sør i Midt-Norge en kom. Ettersom en del av regnet kom i form av lokale byger, var det også store lokale nedbørs-forskjeller innenfor distrikt. I juni måned kom det heldigvis en del nedbør de fleste steder slik at veksten tok seg litt opp igjen. Og etter hvert som kornåkrenes tilstand drog seg litt til, økte også håpet om at avlingsnivået kanskje ikke ble like ille som en tidligere hadde fryktet. Noen vekstregulering var det imidlertid ikke behov for i år. Det varme og tørre været gav tidlig aksskyting og kort strå lengde. Soppbekjempelse var det også lite behov for da det var veldig lite sopp å se i åkrene. Insekter som lus og bladminérfluer trivdes imidlertid veldig godt i det varme og tørre været, og angrepene lå de fleste steder godt over anbefalt sprøyteterskel.

De første bøndene begynte korntreskinga rundt midten av august. August og september ble imidlertid to veldig nedbørsrike måneder, og det skapte en del trøbbel med å få kornet i hus. Modne kornåkre som ble stående ute i regnet medførte at det var en del svertesopp å se. Men kornet kom etter hvert i hus.

Noen fikk dårlige avlinger, mange fikk helt greie avlinger, og noen var faktisk veldig fornøyd med årets avlingstall. Jevnt over endte nok avlingsmengdene opp med å ligge rundt normalen, eller litt under det en forventer i et «normalår», langt bedre enn det en tidligere hadde fryktet. Havren tålte imidlertid de tørre og varme vekstforholdene dårligere enn bygget, så havreavlingene ble en del svakere enn normalt. Det varme og tørre juliværet gav en kort kornfyllingsperiode, og det meste av kornet fikk nok ganske lav hektolitervekt og tusenkornvekt. Proteininnholdet ble nok imidlertid litt høyere enn normalt. Tatt i betraktning at været ble som det ble, så må vi vel kunne oppsummere årets vekstsesong i Midt-Norge med at resultatet jevnt over ikke ble så aller verst.

Vekstforholdene for potet

Østlandet

Kaldt vær i mars førte til at snøen lå lenge og opptørkinga gikk seinere enn normalt i tidligområdene. Settetida ble en til to uker seinere enn normalt. Godt aprilvær fikk fart på settinga. Spiring og etablering av planter skjedde rekordraskt. Sviskader under plast ble observert flere steder. Der det ble gitt nok vann i juni og juli gikk utvikling av planter og knoller meget raskt. De fleste tidligdyrkerne opplevde en rekord rask utvikling fram til høstbare knoller. Det generelle bilde var store avlinger på rekordkort tid. Kvaliteten var jevnt over bra bortsett fra mer flatskurv og vekstsprekker («spenningssprekk») enn vanlig.

Mye av lagringspoteten ble satt i slutten av april og fram mot ca. 20 mai. På Nord-Østlandet ble også noen arealer satt i månedsskiftet mai/juni pga. regnbyger og sen opptørking på flomutsatte arealer. Høy temperatur etter setting ga rask spiring og etablering av åkrene. Vanningsbehovet var meget stort i juni og juli, og det var frykt for en kollaps i potetavlingene. Det ble bedre avlinger enn det de mest pessimistiske spådde. Flere uvannede eller dårlige vannede åkre på lett jord fikk imidlertid en tidlig tvangsmodning av riset og reduserte avlinger. Men det store bildet etter 2018 sesongen er jevnt over bra avlinger (enkelte rapporterer sågar om rekordavlinger) og god kvalitet. Det ble observert noe høyere tørrstoffprosent enn vanlig, men ikke så mye som en kanskje skulle forventet etter en tørkesesong. Innhøstingsforholda var stort sett meget gode. På lik linje med det som ble observert i Trøndelag, så stagnerte veksten i

åkrene i varmen, noe som førte til forsinket avmodning i september, uten at det gikk særlig utover avlingsmengden.

Det var liten eller ingen utvasking av næring tidlig i sesongen. Smittepresset av tørråte var lavt helt til mot slutten av vekstperioden. Sikader og teger måtte bekjempes med gode og effektive midler. I utsatte åkre og sorter hadde en vært tjent med bedre bekjempelse av *Alternaria* (tørrflekksyke). Kvaliteten på lagringspotetene så langt er stort sett bra. Det er meldt om noe mer skurv, avskalling og vekstsprekke enn normalt. Svake mekaniske skader er det også en del mer av, fordi lite jord fulgte med over beltene (spesielt på lett jord). Gode innhøstingsforhold har så langt gitt god lagringsevne og lite råter.

Spesielt for 2018 var det at sekundær knolltilvekst (groing rett fra datterknollene) i fåra ble observert på flere lokaliteter i august. Dette er en fysiologisk reaksjon ved meget høye jordtemperaturer. På grunn av den høye totale varmesummen som planter og knoller fikk i 2018, kan en regne med at knollene fysiologiske alder er høyere enn normalt, og det kan medføre at groing vil starte tidligere på lager.

Jæren

Det meste av potetene ble satt til normal tid under gode forhold. Tørt vær i juni og juli ga tørkestressede planter, særlig på lettere jordarter. Dette er sjelden kost på Jæren. Mye regn på ettersommeren og høsten ga en meget krevende sesong og innhøsting. Vanskelig å få utført tørråte sprøyting til rett tid, samt noe drukningsskader. En god del ble høstet under meget fuktige forhold, og det var ikke mulig å høste alt. Det som ble høstet til slutt under dårlige forhold har vist en del råter og skader i løpet av høsten. Det som ble høstet før forholdene ble for vanskelig var av god kvalitet og avlingene ble bra. Høsten 2018 vil likevel bli husket som det året hvor mye potet ble stående uhøstet.

Møre og Romsdal/Sunn dalen

Tidligpotetene ble satt 14 dager seinere enn normalt. Varmt og drivende vær førte til at det tapte ble tatt igjen og vel så det. Etablering og spiring skjedde raskt i alle potetåkre i Sunndalen. Svikade på bladverk under plast ble observert. Det var ingen utvasking av næringsstoffer i vekstperioden. Det motsatte er regelen i Møre og Romsdal. Sterk og langvarig tørke-

periode førte til mye ekstra vanningsarbeid. Smittepresset av tørråte var lavt, og dyrkere som satte igjen «sprøytevinduer» observert ingen eller bare sporadiske bladsymptom. Varm sommer med høy total varmesum resulterte i god avmodning. Skallkvaliteten på Asterix og Nansen var dårligere enn normalt. Dette skyldes nok mye sterk nitrogengjødsling til Nansen, og for rask opptaking av Asterix etter at behandlingsfristen for Reglone gikk ut (frykt for sølvskurv). Godt septembervær ga flotte innhøstingsforhold. Regn i månedsskifte september/oktober ga dårligere høsteforhold for de sist høstede potetene.

Avlingene og kvaliteten av tidligpotetene ble bra. Tidligpoteter som stod til ut i august for å gi skallfaste knoller, fikk en del rust. Rust ble det også i en del av lagringsortene. Avlingene av lagringspotetene lå hele 25 % over normalen. Potetplantene må ha trivdes og vokst godt i det gode og drivende klima nederst i Drivdalen. Det er observert mindre sølvskurv og vorteskurv enn normalt, mens flatskurv ble mer framtrekkende. Sunndalspotet mener at kvaliteten er såpass mye bedre enn normalt, slik at leveranser i løsvekt kan skje en måned lenger enn normalt.

Trøndelag

Det meste av lagringspotetene ble satt 10.-20. mai, men noe ble også utsatt pga. regn i slutten av mai. I april var det meget gode forhold for den tidlige settinga på Frosta. Oppspirings- og etableringsforholda for åkrene var gode. Spiringa var rask, og det ga mindre problemer med tidlig stengelrute og svartskurv. Det ble raskt vanningsbehov særlig på lettere jordarter, men også etterhvert på de tyngre arealene. I juli måned stod plantene og sturet pga. meget høye temperaturer. Fordi en hadde fått etablert et bra rotsystem i juni, ble ikke tørken så ødeleggende for plantene på uvannet areal. Anslagsvis 40-50 % av potetarealet i Trøndelag har tilgang på vanning. All tidligproduksjon på Frosta har vanning. Enkelte av vanningsanleggene med uttak fra elver, kom i konflikt med laksefiske pga. stort uttak og liten vassføring. I august kom det mer naturlig nedbør igjen og knolltilveksten økte. Spesielt mot slutten av måneden kom det mye regn. Det var lite av lagringspotetene som var høsteferdige i september, og relativt store areal ble derfor prisgitt sein høsting. Mye regn og lite tørkevær i innhøstinga ga meget krevende forhold. Anslagsvis 1500 dekar ble stående igjen ute. Frost i månedsskifte oktober/november satte en effektiv stopper for den seineste høstinga.

Nord-Norge (Troms)

Potetene ble satt over en lang periode fra slutten av mai og ca. en måned framover. Etablert spiring fikk en først andre uka i juli. Forsommeren hadde mye nedbør og kaldt vær. Det ble behov for tilleggsgjødsling de fleste stedene. Smittepresset av tørråte var lite. Det ble sprøytet 1-2 ganger etter VIPS varsel. De første frostnettene kom i månedsskiftet aug./sept. og ga fart i avmodninga. Tydelige avmodningssymptom ble observert midt i september. Høsteforholda var fine fram til slutten av september da frosten satte en stopper for høsting hos de fleste.

Avlingen ble under det normale for mange, og da særlig for de som ikke tilleggsgjødslet i først halvdel av sesongen. Etter hvert har det blitt mer vanlig å dekke poteten med fiberduk. På arealene med fiberduk og tilleggsgjødsling ble avlingene omtrent som normalt.